

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžo/42/2013
Identifikačné číslo spisu:	1011201745
Dátum vydania rozhodnutia:	20.08.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1011201745.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej PhD. a členov senátu JUDr. Petra Paludu a JUDr. Ľubice Filovej v právnej veci žalobcu: JUDr. C. T., MPH, bytom A., zastúpeného advokátom Mgr. Slavomírom Brezinom, Studená 19, Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, ul. 29. augusta 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 39255-3/2011-BA zo dňa 12. septembra 2011, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/210/2011-68 zo dňa 23. mája 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/210/2011-68 zo dňa 23. mája 2013 p o t v r d z u j e.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie č. 39255-3/2011-BA zo dňa 12. septembra 2011, ktorým žalovaná potvrdila prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava č. 700-0212310311-GC04/11 zo dňa 06. apríla 2011, ktorým rozhodla a predpísala žalobcovi za obdobie júl 2010 až december 2010 poistné na účely sociálneho poistenia vo výške 4.179,18 EUR.

Krajský súd v Bratislave vychádzajúc z predloženej písomnej dokumentácie žalovanej a po preskúmaní postupu správneho orgánu dospel k záveru, že žalovaná rozhodovala vo veci na základe dostatočne zisteného skutkového stavu a aplikovala na vec správny právny predpis. Z toho dôvodu s poukázaním na ust. § 250j ods. 1 O.s.p. súd rozhodol tak, že žalobu žalobcu zamietol.

Po citácii relevantných právnych noriem krajský súd zdôvodnil svoje rozhodnutie tak, že existencia oprávnenia advokáta na vykonávanie advokátskej činnosti je podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou až do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu, a má za následok, že advokát musí byť považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu na účely zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“). Z

uvedeného dôvodu je povinne nemocensky poistený podľa § 14 ods. 1 písm. b) a povinne dôchodkovo poistený podľa § 15 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. Vznik a zánik tohto poistenia sa viaže na podmienky upravené v § 21 citovaného zákona. Túto skutočnosť nemôže ovplyvniť právna úprava obsiahnutá v zákone o advokácii, ktorý upravuje formu, ktorou môže advokát vykonávať advokáciu, lebo základným predpokladom pre výkon advokácie je vykonávanie takejto činnosti fyzickou osobou, ktorá má zákonom požadované oprávnenie. Advokát aj ako konateľ obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným poskytujúcej advokátske služby je zapísaný v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou, je naďalej podľa § 15 zákona o advokácii oprávnený poskytovať právne služby samostatne, aj keď nositeľom tohto oprávnenia je obchodná spoločnosť. Táto spoločnosť ako právnická osoba, za ktorú koná advokát ako konateľ je naďalej nositeľom oprávnenia na poskytovanie advokátskych služieb a disponuje aj oprávnením na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z.z. Zmena formy výkonu advokácie je vo vzťahu k postaveniu advokáta ako SZČO podľa zákona o sociálnom poistení právne bezvýznamná, keďže výkon advokácie sa viaže s osobou advokáta, ktorý má oprávnenie na vykonávanie advokátskej činnosti bez ohľadu na to, v akej forme vykonáva advokáciu.

Na námietky týkajúce sa záväznosti potvrdenia SAK krajský súd dodal, že rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch je zákonom zverené do vecnej pôsobnosti pobočky Sociálnej poisťovne, a preto je potvrdenie SAK irelevantné.

Ohľadom priložených rozsudkov Najvyššieho súdu SR sa krajský súd stotožnil s názorom žalovanej.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie prostredníctvom svojho právneho zástupcu dôvodiť viacerými dôvodmi uvedenými v § 205 ods. 2 O.s.p., v ktorom na úvod uviedol, že súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku z veľkej časti prevzal vyjadrenia žalovanej k žalobe.

V ďalšom žalobca poukázal najmä na dva nálezy Ústavného súdu SR z 21. februára 2013 (II. ÚS 63/2012; II. ÚS 426/2012), v ktorých Ústavný súd SR zdôraznil, že oprávnenie na výkon advokácie je nevyhnutné vnímať nielen vo formálnej rovine tvorenej existenciou zápisu v zoznam advokátov, ale aj v materiálnej rovine, danej jednak právom vykonávať advokáciu, ako aj právom dosahovať príjem z advokátskej činnosti. Advokát, ktorý síce je oprávnený vykonávať advokáciu, avšak nie je oprávnený dosahovať príjem z advokátskej činnosti (nemôže túto činnosť vykonávať na vlastný účet), nespĺňa materiálnu podmienku na to, aby mohol byť považovaný za SZČO v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z.z. Osobou, ktorej oprávnenie na vykonávanie advokácie zaniklo, je preto každý advokát, ktorý vykonával advokáciu samostatne a následne začal advokáciu vykonávať ako konateľ s.r.o., pretože samostatne advokáciu vykonávať v takom prípade už nie je oprávnený, čo vyplýva priamo zo zákona o advokácii.

Žalobca ďalej uviedol, že Ústavný súd SR sa osobitne zaoberal záväznosťou potvrdenia o forme výkonu advokácie a o skutočnosti, či advokát je SZČO podľa osobitného predpisu. V tejto súvislosti ústavný súd uzavrel, že pri posudzovaní otázky, či je advokát SZČO, je Sociálna poisťovňa povinná z tohto potvrdenia vychádzať. Ak predsedníctvo SAK vydá záväzné stanovisko, nemôže už z hľadiska Sociálnej poisťovne ísť v tejto otázke o „sporný prípad“.

Vzhľadom na uvedené názory ústavného súdu žalobca navrhuje, aby odvolací súd v celom rozsahu zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vrátil mu vec na ďalšie konanie alebo ak by neboli splnené podmienky na jeho zrušenie, aby rozsudok prvostupňového súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej z 12. septembra 2011 zruší.

Žalovaná vo svojom vyjadrení k odvolaniu zo dňa 10. júla 2013 sa naďalej pridržiavala svojho stanoviska, ktorým reagovala na všetky námietky žalobcu uvedené v žalobe. Uviedla, že žalobca neuviedol také námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie jej rozhodnutia.

Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžo/27/2010 zo dňa 01. júla 2011, ktorý bol v rámci zabezpečenia jednotného výkladu zákonov publikovaný v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov SR č. 4/2012 pod číslom 66, s ktorým je právny názor Sociálnej poisťovne v predmetnej veci zhodný. Ďalej poukázala aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9 Sžo/7/2012 zo dňa 24. apríla 2013, v ktorom najvyšší súd vyslovil názor, že pokiaľ žalobca poukazoval v priebehu odvolacieho konania na nálezy II. senátu Ústavného súdu SR, tie sú ojedinelé v rozhodovacej praxi ústavného súdu. Ostatné senáty ústavného súdu sťažnosti žalobcov v obdobných veciach odmietli ako zjavne neopodstatnené. Vzhľadom na uvedené navrhla odvolaciemu súdu, aby rozsudok Krajského súdu v Bratislave ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 OSP. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 OSP) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ustanovením § 250ja ods. 1 OSP odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech. Rozhodol jednomyselne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 20. augusta 2014 (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Predmetom konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej, ktorým bolo žalobcovi predpísané za obdobie júl 2010 - december 2010 poistné na nemocenské poistenie v sume 249,27 EUR a príspevky na starobné dôchodkové poistenie v sume 2 721,15 EUR, poistné na invalidné poistenie v sume 906,70 EUR a poistné do rezervného fondu solidarity v sume 302,06 EUR, spolu v sume 4 179,18 EUR. Správny orgán vydal dňa 20. októbra 2010 rozhodnutie č. 714-0210000214-GC09/10 o tom, že žalobcovi povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie ku dňu 30. júna 2010 nezaniklo.

Z administratívneho spisu žalovanej vyplýva, že žalobca bol zapísaný do zoznamu advokátov, vedeného Slovenskou advokátskou komorou, dňom 01. júla 1990. Dňom 09. júna 2006 sa stal spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti Advokátska kancelária Jančo & partners, s.r.o. Z dôvodu zmeny spoločenskej zmluvy obchodnej spoločnosti žalobca prestal vykonávať advokáciu samostatne ku dňu 30. júna 2010. Od 01. júla 2010 žalobca vykonával advokáciu ako spoločník a konateľ v advokátskej kancelárii Jančo & partners, s.r.o. Žalobca podal odhlášku z poistenia na príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne dňa 30. júna 2010.

Námietky, ktorými žalobca v odvolaní spochybňuje rozsudok krajského súdu boli okrem spomínaných nálezov Ústavného súdu SR zo dňa 21. februára 2013, v zásade zhodné s námietkami, ktoré žalobca uplatňoval už v konaní na súde prvého stupňa. Podľa názoru najvyššieho súdu už žalovaná a následne aj súd prvého stupňa sa s týmito námietkami žalobcu vysporiadali, pričom odvolací súd už vyslovenú argumentáciu považuje za relevantnú, výstižnú a dostatočnú, a preto v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. najvyšší súd ako súd odvolací môže len skonštatovať správnosť dôvodov rozsudku krajského súdu. Žalovaná, ako aj krajský súd podrobne odôvodnili, prečo žalobca, ktorý od 01. júla 2010 vykonáva len činnosť advokáta ako spoločník a zároveň konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným poskytujúcej advokátske služby podľa § 15 zákona o advokácii je naďalej SZČO, pričom bolo dostatočne zrozumiteľne a jasne ozrejmene, že v danom prípade neboli splnené podmienky zániku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia podľa § 21 zákona č. 461/2003 Z.z.

Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského súdu a na zdôraznenie jeho správnosti doplnil, že § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z.z. vymedzuje pojem SZČO na účely tohto zákona a upravuje tak aj postavenie advokáta, ktorý má oprávnenie na vykonávanie advokátskej činnosti. Ustanovenie § 15 zákona o advokácii upravuje špecifické podmienky, za ktorých advokáti môžu vykonávať advokáciu ako konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným. Účasť advokáta v takejto spoločnosti je viazaná na existenciu jeho oprávnenia na poskytovanie advokátskych služieb.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu existencia oprávnenia advokáta na výkon advokátskej činnosti, podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou (ďalej len „SAK“) až do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu alebo nedošlo k pozastaveniu výkonu advokácie podľa § 8 zákona o advokácii má za následok, že musí byť považovaný za SZČO na účely zákona č. 461/2003 Z.z. Z uvedeného dôvodu je povinne nemocensky poistený podľa § 14 ods. 1 písm. b) a povinne dôchodkovo poistený podľa § 15 ods. 1 písm. b) a vznik a zánik tohto poistenia sa viaže na podmienky upravené v § 21 zákona č. 461/2003 Z.z. Túto skutočnosť nemôže ovplyvniť právna úprava obsiahnutá v § 12 zákona o advokácii, upravujúca iba formu, ktorou môže advokát advokáciu vykonávať, lebo základným predpokladom výkonu advokácie je výkon takej činnosti fyzickou osobou, ktorá má zákonom požadované oprávnenie.

Zákonnodarca rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch zveril do vecnej pôsobnosti pobočky Sociálnej poisťovne (§ 178 ods. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 461/2003 Z.z.). Vzhľadom na uvedené je irelevantné potvrdenie SAK o zániku oprávnenia žalobcu vykonávať advokáciu samostatne ako fyzická osoba. Na určenie, že potvrdenie SAK je pre Sociálnu poisťovňu záväzné nie je súd oprávnený, lebo pri rešpektovaní zásady trojdelenia moci v štáte a bez právneho podkladu všeobecný súd nemôže Sociálnej poisťovni ukladať povinnosti a zasahovať do výkonu štátnej správy.

Vymedzenie SZČO podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010 je odvodené od samotného oprávnenia vykonávať advokáciu. Nositeľom tohto oprávnenia je advokát ako fyzická osoba. Žalobcovi oprávnenie na vykonávanie činnosti ako také nezaniklo, je len osobitným zákonom limitovaný v tom, že túto činnosť nemôže súčasne vykonávať samostatne, keď si sám zvolil, že advokátske služby bude poskytovať prostredníctvom s.r.o. Oprávnenie na vykonávanie advokácie je viazané na fyzickú osobu a nezaniká ani v prípade, že advokátsku činnosť realizuje prostredníctvom obchodnej spoločnosti, v dôsledku čoho v danom prípade nenastali zákonom taxatívne vymedzené skutočnosti (§ 21 zákona č. 461/2003 Z.z.) rozhodujúce pre zánik povinného nemocenského a dôchodkového poistenia u žalobcu ako SZČO. Žalobcovi po celý čas status advokáta zostáva, svoje profesijné označenie je povinný podľa zákona o advokácii používať aj v prípade, že právne služby poskytuje prostredníctvom združenia, verejnej obchodnej spoločnosti, komanditnej spoločnosti alebo spoločnosti s ručením obmedzeným a až k nemu, následne pripája meno združenia alebo obchodné meno spoločnosti. Účasť advokáta v spoločnosti s ručením obmedzeným je viazaná na existenciu oprávnenia na poskytovanie advokátskych služieb jednotlivých spoločníkov a konateľov, ktorými môžu byť len advokáti, a ktorých účasť v spoločnosti zaniká vyčiarknutím zo zoznamu advokátov, v skutočnosti stratou oprávnenia na vykonávanie činnosti advokáta.

Právny názor krajského i odvolacieho súdu je v súlade s právnym názorom najvyššieho súdu, vysloveným v rozsudku sp. zn. 7Sžso/27/2010 z 01. júla 2011, ktorý bol v rámci zabezpečenia jednotného výkladu zákonov v súlade s § 22 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. publikovaný v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2012 pod č. 66.

Pokiaľ žalobca poukazoval v priebehu odvolacieho konania na nálezy II. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky, odvolací súd poukazuje na to, že nálezy sp. zn. II.ÚS 63/2012 a II.ÚS 426/2012 sú ojedinelé v rozhodovacej praxi ústavného súdu. Ostatné senáty ústavného súdu (napríklad uznesenia sp. zn. I.ÚS 93/2012-14 z 29. februára 2012, sp. zn. III.ÚS 426/2012-22 z 12. septembra 2012 a IV.ÚS 103/2012-13 z 01. marca 2012) sťažnosti žalobcov v obdobných veciach odmietli ako zjavne neopodstatnené.

Odvolací súd ešte v tejto veci poukazuje v súlade s § 250ja ods. 7 O.s.p. na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžso/7/2012, ktorého text uviedol v odôvodnení tohto rozsudku.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd rozhodnutie žalovanej, ktorým bolo žalobcovi predpísané poistenie na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie, považoval za súladné so zákonom a preto rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo žalobca v konaní nebol úspešný a žalovaná nárok na náhradu trov konania nemá.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.